

БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙДЫН
АНҒЫЗЫ

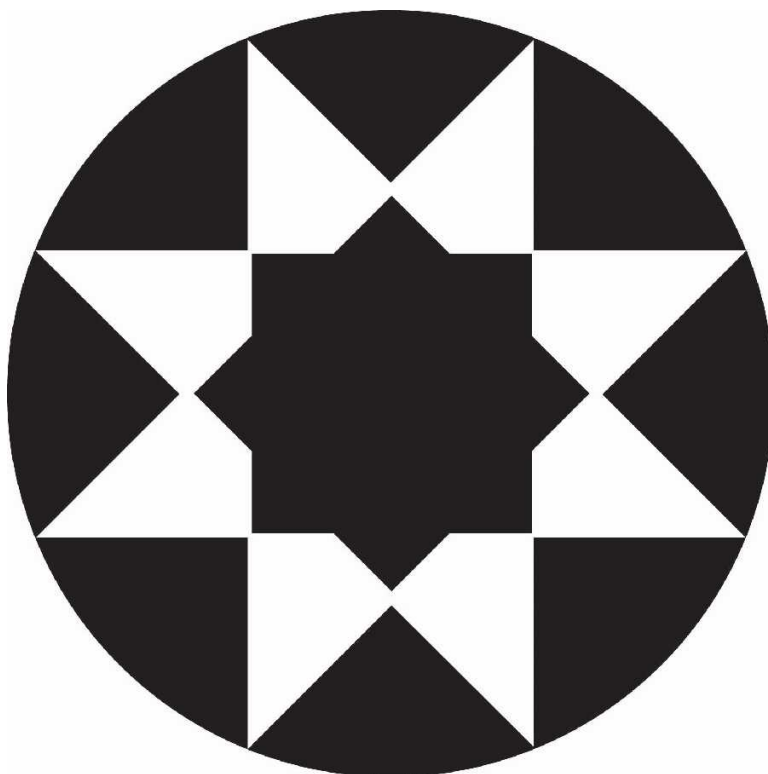
АНРАХАЙСКАЯ
ЛЕГЕНДА
БЕКЕТ КАРАШИН

«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
жобасының электрондық кітапханасынан

БЕКЕТ ҚАРАШИН

АНРАХАЙДЫҢ АҢЫЗЫ

(қазақ және орыс тілінде жазылған халық аңызы)

БЕКЕТ КАРАШИН

АНРАХАЙСКАЯ ЛЕГЕНДА

(народное сказание на казахском и русском языках)

Из электронной библиотеки проекта
«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
Атырау - 2015

Көлемі шағын "Аңырақай аңызы" повесін автор қазақтың халық әңсәнасының негізінде жазған.

Онда оқырман жақсылық пен жамандық, адалдық пен зұлымдық, биіктік пен төмендік, рух күші мен адам жанының әлсіздігі сияқты этикалық категориялар мен моральдық феномендердің күресін және мәңгілік қарсылығын табады.

Шығарма өскелең ұрпақты адамгершілікке тәрбиелеу мақсатында ғана емес, сонымен бірге қазақ тілін үйренушілер үшін де пайдалы әрі өнегелі.

Кітап үлгісі электрондық оқулықтарды пайдаланушылар арасында бүкіл әлемде кеңінен таралған iPad және Android тұғырнамаларымен біріктірілген, яғни олар электрондық әдебиеттің барлық дерлік ридерлер типін тұтынушыларға қолжетімді етуге мүмкіндік жасайды.

Кітап тізбектеу арқылы жалпы қолжетімді әдеби серверлерде, танымал ақпараттық және әлеуметтік желілерде таратылады.

Оқулықты жүктеп алу тегін.

Аталған кітап Академик З.Қабдолов атындағы қордың «Қ@3@ҚШ@ С@ЙР@-2015» жобасы бойынша «Теңізшевройл» ЖШС-нің қаржылай демеушілігі негізінде шығарылған. Ол қазақ тілін үйренуге ынталы көпшілік оқырманға арналған.

Ауызша аңызды жазып алған және орыс тіліне аударған Бекет Қарашин

Небольшая по объёму повесть «Анрахайская легенда» написана автором на базе казахского народного сказания.

В ней читатель найдёт вечное противостояние и борьбу таких этических категорий и моральных феноменов, как добро и зло, честность и подлость, возвышенное и низменное, сила духа и слабость человеческой душонки.

Произведение полезно и поучительно не только в целях нравственного воспитания подрастающего поколения, но и для тех, кто изучает казахский язык.

Формат книги совмещается с наиболее распространенными среди пользователей электронных книг во всём мире платформами iPad и Android, что делает ее доступной пользователям практически всех типов ридеров электронной литературы.

Книга распространяется посредством выкладки на общедоступных литературных серверах, в популярных информационных и социальных сетях.

Скачивание книги бесплатное.

Книга издана на спонсорские средства ТОО ТШО по проекту фонда имени академика Зейноллы Кабдолова «Қ@3@ҚШ@ С@ЙР@-2015». Она предназначена для широкого круга читателей, изучающих казахский язык.

Устную легенду записал и перевёл на русский язык Бекет Карашин

...Онда да күн қызарып шығып, қызарып батыпты.

Мына шетсіз-шексіз құба дүние аласапыран асау күндерді белден басып, дүрия көйлектің етегіндей дөңгеленіп жатқан.

Айнала кең жазық.

Ана жер, мына жерден шұбалаңдаған көкшіл түтіндер жазы-қысы Аңырахай даласының үстінде күн ұзын сейілмей тұрып алады.

Тай-құнан мінген балалар ауылдан ауылға шапқылап:

“Қара жер мен аспанның
Құпиясын ашқан кім?
Асқар тауды басқан кім?
Асқар таудан асқан кім?”

- десіп әндете жөнелгенде, қырда малшы, етекте егінші ойға кетіп, жан баласына асу бермеген ұлы тауға телмірген.

... И в то время солнце восходило, раскрасневшись, и, раскрасневшись же, закатывалось.

Этот бесконечно-безграничный мир, пройдя по пояс свои норовистые и смутные дни, кружился, как подол длинного платья.

Кругом широкая степь.

Голубые вялые дымки, появляющиеся и там, и сям, замирали над долиной Анырахай и летом, и зимой, пока солнце не рассеивалось по всей земле.

Когда детишки, оседлав жеребят и стригунков, скакали из одного аула в другой, выкрикивая стихи в унисон с конским топотом:

Кто раскрыл земли и неба
тайны, а не внешний лик?
Кто топтал вершины гор,
кто превысил горный пик?

— тогда и пастухи на пастбищах, и земледельцы в долинах, задумавшись, умильно всматривались в великие вершины, не пропустившие через свои пики никого из смертных.

Сондағылары төбесі көкке енді-енді тимей
тұрған таудың ар жағын бір көруді армандапты.

Таудың ар жағынан Күннің сүттей ұйыған тынық
кезінде еміс-еміс жетіп тұратын адам үні күндіз
көкейлерін тесіп, түнде түстеріне кірген.

Қару-жарақтарын сайлап, тұлпар мініп сапарға
шыққан талайлардың қаңқаларын қар суы
ағызып әкеліп тастайтын.

Күндер өтеді, жылдар өтеді.

Ұрпақтан ұрпақ өрбіген сайын Аңырахай
жұртының көкейіне таудан қайткенде де асу
арманы ұялай беріпті.

Амал не, сапарға шыққандардың сүйектерін қар
суы ағызып әкеліп тастай береді.

Бірақ адам қашан да өлермен.

Они мечтали увидеть противоположную
сторону гор, своими вершинами царапающих
небо.

Во время тихого солнцестояния, похожего на
заквашенное молоко, из-за этих гор доходили
еле-еле слышимые человеческие голоса,
будоражившие душу днём и сившиеся ночью.

Часто талые горные воды своим течением
приносили с собой скелеты тех, кто, справив
оружие и сев на коней, отправлялись в походы
в эти края.

Проходили дни, годы.

С каждой сменой поколений в душах и сердцах
жителей Анырахая всё сильнее и больше
гнездились мысли и чаяния о преодолении этих
вершин.

К сожалению, новых путников ожидала та же
участь: возвращать по течению талых вод
только свои скелеты.

Но человек всегда целеустремлен и
любопытен.

Адам өлімнен емес, өзегін өртеген көкейтесті арманына жете алмаудан қорқады.

Бұл сөздің иесі – Жаңғырық әулие еді.

Оның Баянды және Шер деген екі ұлы болыпты.

Екеуі де батыр, сұлу, бүкіл Аңырахай таң қалатын өрім жастар екен.

Күндердің күнінде Жаңғырық әулие түс көреді.

Түсінде сақалы белуарынан түскен қария қолындағы асасын көкке көтеріп:

- Әй, Жаңғырық әулие, аспанға қара! – депті. – Не көріп тұрсың?

- Айды көріп тұрмын, Күнді көріп тұрмын.

Күн мен Айдың қатар тұрғанына Жаңғырық әулие жаман таңырқайды.

- Ай мен Күн жоғалса, дүниенің жайы қалай болады? – дейді ақсақалды қария.

Человек боится не смерти, а неосуществлённости своих кровных замыслов и целей.

Эти мысли принадлежали святому Жангырыку.

У него было два сына: Шер и Баянды.

Оба – батыры, красавцы, удивлявшие весь Анырахай своей статью и делами.

Как-то святой Жангырык увидел сон.

Во сне какой-то весь светлый и седой старец с бородой ниже пояса, подняв ввысь своё посох, прокричал:

- Эй, святой Жангырык, посмотри на небо! - Что ты там видишь? - ещё он спросил.

- Вижу Луну, Солнце.

Но, увидев Луну и Солнце рядом друг с другом, святой Жангырык всерьёз встревожился.

- Если Луна и Солнце потеряются, то что станет с миром? – снова спрашивал белобородый старец.

- Қара түнек басады.

Всё покроется мраком.

- Ендеше, екі ұлыңды неге қауіпті сапарға дайындап жүрсің?

- Тогда почему готовишь своих сыновей в трудный поход?

- Ұлытауға жол салмай бола ма, қария?

- Разве можно жить спокойно, аксакал, не проложив перевал через Великую Гору?

- Сөйлей түс, Жаңғырық әулие.

- Продолжай, святой Жангырык.

- Күннің шығысы мен батысын жалғайтын дәнекер керек.

- Нужен посредник между восходом и закатом солнца.

- Бәрекелде, оның ақыры азап-шер екенін білемісің?

- Хорошо, а знаешь ли ты, что последствия этого - мытарство и горе?

- Адам өмірі сол азап-шерден тұрады, қария.

- А разве сама человеческая жизнь не одно сплошное мытарство и сплошная тоска?

- Сонымен ойыңнан қайтпаймысың?

- Значит, не думаешь?

Жаңғырық әулие басын шайқады.

Святой Жангырык отрицательно покачал головой.

- Ендеше, бердім тілегінді, - депті анау.

- Тогда, благославляю тебя, - сказал старец.

– Ұлытаудың ұшар биігінде жақпар жартас бар, оның басында көзінен үздіксіз жас ағып тұратын қарғыс атқан қарақұс отыр.

Құстың солай отырғанына талай замандар өтті. Оның күткені – адам.

Адаммен тілге келсе ғана ұшып кетеді. Алайда қоятын екі шарты бар.

Сенің екі баланды мен сол құсқа аман жеткізем.

Одан арғысы балаларыңның қандай сүт емгеніне байланысты, адал екен – арманыңа жетесің, арам екен – бүкіл әулетіңе азап-шер...

Осыны ұмытпа! Балаларыңа айт, екеуі бір тілекпен барсын.

Жаңғырық әулие ояна келсе, көкжиектен күн дөп-дөңгелек болып шығып келеді екен, қотаннан енді өре берген малдың ішінен боз қойды ұстатып ауылдың дуалы ауыздарынан бата сұрайды.

- На высоте птичьего полёта от Великой Горы есть отвесный утёс, на нём сидит проклятый кем-то гриф, из глаз которого непрерывно текут слёзы.

Прошло много веков с тех пор, как эта птица всё сидит там. Она ожидает человека.

Когда она найдёт общий язык с человеком, только тогда и улетит. А перед дальней дорогой ставлю тебе два условия.

Я живыми доставлю двух твоих сыновей к этому грифу.

А дальше, всё зависит от того, какое молоко они пили: доброе, честное и благотворное – осуществишь свою мечту; протухшее, никчемное и гнилое – всю оставшуюся жизнь весь твой род будет проживать в мытарствах и тоске.

Не забудь эти слова! Сыновьям передай: пусть оба отправляются в путь с единым намерением.

Когда Жангырык проснулся - увидел восходящее на горизонте круглое солнце. Из стада, только-только отправляющегося на пастбище, выбрал белую овцу, чтобы, зарезав и угостив соседей и родственников, получить благословение из мудрых уст.

Аңырахай айдаласында бір күн, бір түн той болады. Жастар алтыбақан құрып, Баянды мен Шерді ортаға алып, таң атқанша ән салады. Жаңғырық әулие тау сағасында отырып жыр толғайды.

“Қос қарағымды көк тікен,
шөңге, балақтан алма!
Қос қарағымды алқымдап,
боран, тамақтан алма!
Қос қарағымды қара бұлт,
қамап қанаттан алма!
Қос қарағымды жебей жүр өзің,
жаратқан алла!”

Баянды мен Шер тау беткейлерді қиялап ұзақ жүреді.

Бір кезде ат тұяғы күртік-күртік қар мен сірескен көк мұзға тиеді.

В долине Анырахая один день и одну ночь проходили проводы двух его сыновей. Молодёжь, присоединив к себе Шера и Баянды, увлеклась играми и песнями. Святой Жангырык, сидя у предгорий, запел свою песнь-прощание, песнь-пожелание.

«Не цепляйтесь вы, шипы,
за штанины двух моих сынов в горах,
Вы, метели, не сжимайте
горла их в своих тисках,
Тучи чёрные, на них
не пускайте смертоносный свой размах,
Сохрани двух сыновей мне,
Созидающий Аллах!»

Баянды и Шер долго поднимались по склонам гор.

Однажды копыта их коней наткнулись на глубокий снег и плотный голубой лёд.

Мұндай азапты олар еш уақытта көрген жоқ еді, аттары көшкінге құлап өздері жаяу қалады.

Мұзды тауға тырмысқан батырлардың көбелері сөгіліп, башпайларын үсік шалады.

Бірақ олар ілгерілеуін тоқтатқан жоқ, тістерімен қар тістеп алға жылжи береді.

Ақыры, мұз таудың да үстіне шықты-ау!

Төмен қараса, Аңырахай даласы оймақтай ғана болып жатыр екен.

Алда төбесі көрінбейтін биіктер мұнартады.

- Құрысын, қайтайық, - депті Шер. – Біз жете алмаймыз.

- Жетеміз, - дейді Баянды. – Мұз тауға шыққан адам қалай жетпейді. Қане, маған сүйен...

Енді екі батырды алапат боран қарсы алады. Қардан адым жер көрінбейді.

Дүние астан-кестең. Қар аралас тас қиыршықтар басы-көзге сабалап әбден діңкелетеді.

Екі жігіт боранмен әңгелек ойнаған қой тастардың арасымен өрге қарай тарта береді.

Қас-кірпіктеріне сауыс-сауыс мұз қатады.

Сауыттары тарқатылып, жалаңаш денелерін суық жел сабалайды.

Они таких трудностей пути ещё не знали, кони их упали в пропасть, а сами остались пешими.

У этих героев, карабкающихся вверх, распоролось доспехи, а кончики пальцев на ногах стали замерзать.

Но они, не покорившись превратностям природы, вгрызаясь зубами в лёд, ползли и ползли выше.

Наконец-то они достигли первых ледяных вершин.

Глянув вниз, заметили, что их Анырахай был величиной с перстень.

А ещё дальше и выше, как мираж в тумане, плыли другие вершины.

- Ладно, пропади всё пропадом, надо вернуться обратно, - устало проговорил Шер, - мы не сможем дойти.

- Дойдём, - воспротивился Баянды. Как может не дойти человек, уже достигший ледяной вершины. Давай, прислонись ко мне...

Но тут же батыров накрыл свирепый буран. Из-за летящего снега не видно ни зги.

Мир перевернулся. Вместе с снегом летали осколки горных пород, били в головы и лица.

Джигиты по тропам горных баранов стали подниматься сквозь ущелье ещё выше.

Брови и ресницы их покрывались льдинками.

Доспехи и одежда их порвались, обнажая нагие тела, по которым нещадно бил холодный ветер.

Екі ер өлдім-талдым дегенде Боран таудан аман шығады-ау, әйтеуір. Арттарына қараса, Аңырахай даласы мүлде көрінбей қалыпты.

- Аға, қайтайық, - дейді Шер тағы да. - Кеудемізде жанымыз барда қайтайық.

- Қайтпаймыз, - депті Баянды.

- Мұз тау, Боран таудан өткен адам қайтпайды. Көне, қолыңды бер!

Олар қап-қара тұманға кіріп кетеді.

Алдары тіп-тік қия беткейлер, шыңырауына көз жетпейтін құзарлар. Аяғың сәл тайса, мәңгі келмеске кеткенің.

Түнектен екі батырдың көздері мүлде көрмей қалады, тек бағдарлап қана жылжиды.

Бұл бір жан баласы естіп-білмеген азап еді.

Қия жартастарға жабысып өзер ілбіген екі батыр осылай қанша азаптанды, білмейді, бәлкім, апта өтті, бәлкім, ай өтті, әйтеуір, өлдік-талдық дегенде, Тұман таудан шығады-ау.

Арттарына қараса, қат-қат мұнарлардан өзге көздеріне еш нәрсе түспейді.

- Енді бұдан әрі жүре алмаймын, - дейді Шер.

Өншейінде жарқылдап тұратын жанарлары елеусіреп сөне бастағандай болып көрінеді.

Когда двое уже стали готовиться к смерти, обнаружили, что преодолели и буран. Глянули вниз, - Анырахай их не виден вовсе.

- Брат, давайте вернёмся, - взмолился Шер. - пока ещё в груди теплится жизнь, давайте вернёмся.

- Не вернёмся, - продолжал упорствовать Баянды.

- Человек, прошедший и ледяную вершину, и буранные испытания, не должен сдаваться. Дай сюда руку!

Они окунулись в непроглядный туман.

Вереда у них крутые склоны косогоров, бездны утёсов, не охватываемых взором.

Из-за тьмы они уже ничего не видели, но продолжали ползти на ощупь.

Это были муки, которых вряд ли другие испытали на себе.

Два батыра, цепляясь за крутые скалы, карабкающиеся вверх, даже не помнили сколько времени они ползут вверх, неделю ли, месяц ли, год ли, но, когда опять-таки их посетила мысль о неизбежном конце, выбрались из Туманной горы.

Оглянувшись назад, из-за ослепительных снежных миражей они ничего не увидели.

- Теперь я дальше уже идти не смогу, - снова свою слабость выразил Шер.

Его очи, обычно горевшие, как уголья, на сей раз были потухшими.

– Мені тастап кет, аға.

- Шыда, - дейді Баянды інісін жұбатып. – Қиындықтың көбі кетіп, азы қалғанда шыда, бауырым.

- Осы азаптың бізге керекі не, соншалықты азапқа салатын әкемізге не жаздық? – Шердің даусы ызғарлы. – Жазығымыз қандай?

Баянды інісінің жүзіне таңырқай көз тастайды.

- Мұның не? Бұл қай сөзің? Бізді сапарға жетелеген мұрат емес пе?

Олар осылай айтысып жатқанда, сақалы белуарына түскен қарт ғайыптан пайда болады.

- Түрегеліңдер, - дейді ол асасын көкке білеп. – Енді азғантай ғана жол қалды, сәл шыдаған адамға ұйқыдағы құс қол созым.

Тек естеріңде болсын, оған екеуің бір тілекпен барыңдар...

Ал, беттеріңнен жарылқасын!

Бұл Жаңғырық әулиеге түсінде аян берген қарт болатын.

– Оставь меня, брат.

- Терпи, - утешал его Баянды. - Когда большая часть трудностей позади, а впереди лишь толика их, терпи, мой брат, терпи.

- Зачем же нам эти муки, в чём мы провинились пред своим отцом, коль он нас обрёл на такие страдания? - Проговорил Шер похолодевшим голосом, - в чём вина?

Баянды посмотрел на своего брата изумлёнными глазами.

- Да, что с тобой? Что за речи я слышу? Разве в путь нас отправила не цель?

Когда они спорили, вдруг ниоткуда появился старец с бородой ниже пояса.

- Вставайте, - сказал он, подняв вверх посох. – Осталось совсем немного, для того, кто терпелив, - спящий гриф на расстоянии вытянутой руки.

Но только помните, к нему вы должны подойти с единым намерением, как один человек...

Вперёд, пусть вам сопутствует удача!

Это был тот же старец, посетивший во сне Жангырыка.

Екі батыр талай қиындықтардан бірін-бірі жетелеп ұйқыдағы қара құсқа жетті ақыры.

Баянды барып құс қанатынан сипайды.

- Сендер кімсіңдер? – деп сұрайды ұйқысынан шошып ояңған қара құс.

- Адамбыз, - оған алдымен Баянды жауап береді. – Аңырахай даласындағы Жаңғырық әулиенің ұлдарымыз. Біз асуға жол салғалы келдік.

- Солай деңдерші...

- Күншығыс пен Күнбатысты мәңгі бөліп осы тау жатыр, әулетіміздің мұраты – оған сүрлеу салу.

- Адамның мұраты кейде құрбандықты қалайды.

- Біз оны білеміз, - дейді Баянды. – Біз бәрін біліп, бәріне бас тігіп шыққанбыз.

- Екі шарт айтам, - дейді құс Баяндыға қарап.

Два батыра, преодолевая новые трудности, поддерживая друг друга, дошли всё-таки до грифа.

Баянды, подойдя к нему, погладил его крыло.

- Кто вы такие? – удивилась птица, проснувшись от неожиданности.

- Люди, - ответил ей Баянды. – Дети святого Жангырыка из долины Анырахай. Мы пришли, чтобы пройти через горы.

- Вот в чём дело...

- Восток и Запад разделяет эти вековые горы, мечта и цель нашей семьи – проложить через них проторенную дорогу.

- Иногда человеческая цель требует жертв.

- Мы это знаем, - снова ответил Баянды. – Мы отправились в дорогу, готовые на всё.

- Ставлю два условия, - проговорила птица, взглянув на Баянды.

– Оның біріншісі – көкпен тілдескен мына тау аласарып, ақ қар, көк мұзынан арылсын, сөйтіп адамзат Күншығыс пен Күнбатыстың арасына жол салсын десеңдер, анау көрініп жатқан тозақ отына ойланбастан секіресіңдер.

- Екіншісін айтпай-ақ қой, - дейді Баянды батыр.
- Әлгі айтқандарың орындалса, тозақ отына ойланбастан секіруге дайынбыз! Кеттік, Шер!

Ол осыны айтып, қып-қызыл алауға бір-ақ қарғиды.

Бұл кезде Шер бетін басып, еңкілдеп жылап отыр екен. Құстың даусы саңқ етті:

- Дайынбысың?..

- Маған екінші шартыңды естіртші, - дейді Шер тізерлеп. - Өтінем сенен.

- Бақ-дәулет, сән-салтанат, басыңа тәж.

- Рас айтамысың, қара құс?

- Артыңа қарашы.

Шердің көзі бұлдырап есінен адаса бастады.

Ол мұндай ғажайыпты өңі түгіл түсінде көрмеген.

Баспалдағы күмістен тізілген алтын сарай. Босағасы меруертпен көмкерілген есігі айқара ашылған.

Кең бөлменің ортасында дөп-дөңгелек ақ айдын, төңірегінде зерлі тақ.

Первое: если хотите проложить для человечества дорогу, связывающую Запад и Восток, и чтобы для этого горы, общающиеся с небесами, стали ниже, избавились ото льдов и снегов, - вы должны, не задумываясь, прыгнуть в огненную пасть ада, которую вы видите.

- Второе своё условие можешь и не ставить, - откликнулся батыр Баянды. – Если всё, что ты здесь сказал, исполнится, мы готовы, не задумываясь, прыгнуть в огонь ада! Вперёд, Шер!

Успев высказать эти слова, он прыгнул в адский костёр.

А в это время Шер, закрыв лицо руками, плакал навзрыд. Раздался голос грифа:

- Готов?

- Открой мне второе условие, - просил его на коленях Шер. – Прошу тебя.

-Счастье-достаток, благополучие-блеск, корона на голове.

- Правду ты говоришь, гриф?

- Посмотри назад.

Глаза Шера помутнели, он стал терять сознание.

Такое чудо он не встречал не только наяву, но и во сне.

Увидел серебряную лестницу, ведущую к золотому дворцу. Порог разукрашен жемчугом, дверь открыта настежь.

В середине огромной комнаты круглая арена, а вокруг – инкрустированные сиденья.

Әлгі дөп-дөңгелек айдын ортасында бірін-бірі қуалаған уыздай жас арулардың қара мақпал бұрымдары мың бұралады.

- Екінші шартты қабылдасаң, осының бәрі сенікі болады.

- Қабылдадым. – Шер тіпті сол шартты сұрап та жатпады. – Мен қабылдадым онда.

- Ойлан. Екінші шарт оңай шарт емес.

- Мейлі, мен қабылдадым.

- Ол үшін сен бүкіл үрім-бұтағыңнан бас тартасың.

- Бәріне әзірмін.

- Әкем Жаңғырық әулиенің аты өшсін, мен оның ұлы емеспін деп үш рет қайтала.

Шердің таңдайы тақылдап қоя берді.

- Тағы айтшы.

Анау іркілген жоқ.

Сол кезде қара құс аспанға шырқай ұшып шығып:

- Уай, қош бол, Ұлы тау! Сен өзгелер үшін өзін құрбандыққа шалған Баянды батыр әулетінің игілігіне қалдың.

Енді сен Баянды асуысың.

Өзің аласарып, ақпаның азайып, ақ қарың жұқарып, асуыңа жол түссін.

В середине арены танцуют красавицы-гурии, их косы, похожие на чёрный бархат, переплетены тысячами узлов.

- Если примешь и выполнишь второе условие, то всё это будет твоё.

- Принимаю. – Шер даже не стал спрашивать о его смысле. – Тогда я принимаю.

- Подумай, второе условие жестокое.

- Пусть, я его выполню.

- Для этого ты должен отречься от своего рода.

- Я готов на всё...

- Повтори три раза: «Пусть погаснет имя святого Жангырыка, я ему не сын».

Шер, повторяя эту фразу, вбивал слова, как гвозди.

- Ещё раз повтори.

Тот не стал мешкать.

В это время гриф, шумно взлетев ввысь, клекотал:

- Эй, прощай, Великая Гора! Ты остаёшься теперь для оказания добрых дел потомкам Баянды, пожертвовавшего собой ради человечества.

Теперь ты будешь называться перевалом Баянды.

Пусть сама ты станешь ниже, белые снега твои - тоньше, холод - слабее, а перевал твой превратится в столбовую дорогу.

Бұл кезде қол созым жерде астан-кестеңі шығып жатқан қара бұлт жел қуғандай түйдек-түйдегімен әлдеқайда маңып, аспан айнадай ажарын аша беріпті.

Құс енді абдырап тұрған Шердің төбесінен түйіліп келіп:

“Бір кезде мен де сендер құсап асуға жол саламын деп шығып, ақыры осы бақ-дәулет сән-салтанатқа қызығып, елімнің қарғысымен дүниені көрмейтін, бірақ бәрін естіп отыратын тірі өлікке айналғанмын.

Содан бері қаншама жылдар өтті. Опасыздығым үшін осындай жаза тарттым”.

Жерден екенін, көктен екенін күн сайын қайталанатын бір дауыс:

“Мұнда адамдар келмей қоймайды, сонда екі шарт айтасың, адалының тілегі орындалады, арамына айтарың мынау деп еді”.

В это время устроившие кутерьму сгустки чёрных туч, словно их разогнал ветер, стали рассеиваться по окрестностям, а небо раскрыло свой облик, став похожим на зеркало.

Потом гриф, уставившись сверху на удивлённого Шера, снова проговорил:

- В своё время я тоже, как и вы, отправлялся в путь, чтобы перевалить через горы. В конце концов, прельстившись счастьем-достатком, благополучием-богатством и наделённый проклятием родных и близких, превратился в слышащий всё, но отлучённый от мира, живой труп.

Сколько с тех времён прошло лет, веков, никто уже и не знает. Наказан был за измену.

Из земли ли, из неба ли, каждый день мне чудился один и тот же голос:

«Сюда люди не могут не прийти, тогда ты им и поставишь известные тебе два условия. Желания праведного исполнятся, а двурушнику скажешь следующее...”

Құс қанатын сілкіп-сілкіп жіберіп, көкке қайқая бере айта салды:

«Сен енді Адам әулетіне опасыздық жасауды тоқтатқан кезде ғана толық адам қалпыңа келесің, оған дейін басыңнан басқа жерің түгел тасқа айналады»

Өзі де жұдырықтай тасқа айналып әлдеқайда домалап кете барады.

Азанда оянған Аңырахай жұрты өз көздеріне өздері сенбей таң-тамаша қалады.

Мәңгі мұнар басып жататын ұлы тау үсті апашық, мұнтаздай таза аспанның аясында шыршалары желкілдеп, бәйшешектері алаулап жаныңды жадыратады.

Ұшар басы көрінбейтін құзарлар шөккен, ақ қар, көк мұздың көбесі сөгіліп, сай-саласынан шапқылап бұлақтардың тәтті күлкісімен көк дүрілдеп қоя беріпті.

Взмахивая крыльями и улетая ввысь птица выкрикнула:

«Ты только тогда вернёшь свой человеческий облик, когда прекратишь предавать человечество, а до этого всё твоё тело, кроме головы, превратится в камень»

И сама же, превратившись в камешек величиной с кулак, укатилась неизвестно куда.

Проснувшиеся утром жители Анырахая, не веря своим глазам, были поражены переменам.

Покрытые вечным туманом и миражами вершины гор стали прозрачными, покачивались растущие на них ели, а цветущие подснежники радовали глаз.

Скалы, пики которых и не были видны, подсели, доспехи снежных настов и слоёв льда были распороты, растаяв, они весело подпрыгивали волнами ручейков, журча и смеясь, текли по расщелинам и оврагам.

Жұрт жапа-тармағай жерошақ қазады. Ақ түйенің қарны жарылады.

Шалдар бөріктерін қоқайтып дөңгелене отырады да, Күнбатысқа қарата қолдарын жаяды:

“Осы қалпыңнан, осы көркіңнен тайма, мәңгі-бақи шыршаларың желкілдеп, бұлақтарың шапқылап жатсын”.

Бұрын-соңды мұндай тойды көрмеген еді жұрт.

Ұшы-қиыры жоқ ми жазыққа бәйге аттары айдалады, шолпысы тобығын қаққан қырмызы қыз-келіншектер, алшаң-алшаң басқан атпал азамат пен бозбалалар жорғасы тайпалған бір-бір сәйгүліктің үстінде қуаныш пен бақыттан бастары айналып, гүлдей жайнайды.

Қалың жұрттың ортасында қилы-қилы заманның жібін суыртпақтап, көкірегі алтын сандық көне көз шежіреші отырады.

Тут же все жители стали готовить свои очаги. Был зарезан верблюд.

Старцы, поправив свои шапки и рассевшись в круг, протянули свои ладони на Запад:

«Не потеряй свой вид, красу, пусть вечно качаются твои ели, а родники не перестают нести свои воды», - благославляли они обновлённую природу.

Народ ни до, ни после не видели такого празднования.

На ровную долину были выведены скаковые лошади, ошалевшие от радости цветущие юноши и девушки, радостно скакали на рысаках и стригунках.

В середине масс сидел выдавший виды, распутавший закрученные в клубок события различных времён и эпох, древнейший и мудрейший старец.

Адам шіркіннің айтып тауыса алмайтын құдіретін әлмисақтан бері қараған жерден таратып, талдап кесілген көсем қарттар күні кеше төбесін көруге зар еткен Ұлы таудың бүгінгі аласа кейпі адал тілектің бодауына саяды.

Осы кезде әлдекім шежіреші шалдың алдына апыл-тапыл басқан қара домалақ баланы жетелеп әкеп басын иген. Қолында жіп-жіңішке жарты құлаш ала арқан.

“Бәрекелді, - деді көсем қарт. – Бәрекелді! - деп тұрып алмас кездікпен баланың тұсауын кеседі.

Содан соң оның бетін Ұлы тауға қаратып қолтығынан демеді.

– Қаз-қаз, қарағым,
асуға қарай қадам бас.
Уай, бетіңнен жарылқасын,
аллау акпар”.

Былайғы жұртта мүлде ес қалмаған.

Күрескен палуандар, айтысқан ақындар, асқақтата ән салған әншілер, етке тойған ертекшілер өзге дүниенің бәрін ұмытып қуаныш тойын армансыз тойлайды.

Үлкен-кіші Баянды мен Шерді ұмытып та кетеді. Олар араларында кімнің бар, кімнің жоғымен ісі болған жоқ.

Тек тойдың үшінші күні дегенде барып бөріктері қоқайған шалдар Жаңғырық әулиені іздейді. “Уа, жұрт, әулие қайда?”

Старцы вокруг него, начиная неисчерпаемые для людей рассказы со времён появления человечества, анализируя их, дошли до сегодняшнего дня, а чудесное превращение окружающих их гор приписали человечности, честолюбию и честности.

В это время кто-то, подведя к древнейшему мудрецу малое дитя, поклонился. В руках у него был тонкий пёстрый аркан длиной в полсажени.

«Очень кстати», - проговорил мудрый старец и своим острым ножом перерезал завязанные из этого аркана путы на ногах младенца.

Потом, повернув его лицом к Великой Горе и поддерживая его за руки, дал благословение только что вставшему на ноги ребёнку:

Хаз-хаз, карапуз мой, чёрный глаз,
через горный перевал перейди и «перелазь».
Да благослови его и нас
сей благосклонный божий дар,
что нас питает, как нектар,
Да будет так! Аллах акбар!

Остальные ошалели от радости.

Потные от схваток борцы, соревнующиеся в красноречии поэты, радующие слух певцы, насытившиеся мясом сказочники, забыв про всё на свете, бежмятежно наслаждались этим торжеством.

И стар, и млад совсем забыли о Баянды и Шере. Им не было дела до того, кто среди них, а кто отсутствовал.

Только на третий день празднования старцы в торчащих шапках стали искать святого Жангырыка. «Эй, народ, а где святой?»

Баяндының жұрт көксеген мұрат үшін тозақ отына түсіп, Шердің тасқа айналғанын түсінде көрген Жаңғырық әулие жан баласына сездірмей таң әлетінде тауға бет түзеген.

Ол жап-жаңа сүрлеу тауып алады. Танып келеді, сүрлеу Баянды батыр мінген тұлпар тұяғының ізі.

Жүре-жүре Жаңғырық әулие асудың талай кезеңдерінен өтіп, намаздыгер-намазшамда алды құлама биік, екі қапталы қой тасты жоталарға ұласып дөңгелене қалған терең қолатқа жеткенде, көз алдында тұрған сұмдықтан есі шыққаны соншалық, дәрмені құрып, талықси берген.

Оның қарсы алдында басынан басқа жағы тас болып қатып қалған кіші ұлы – Шер тұрды.

Увидевший во сне Баянды, бросившегося в адов огонь и отдавшего себя в жертву ради чаяний народа, и Шера, превратившегося в камень, святой Жангырык незаметно для всех отправился в горы.

Он нашёл тропу, проторенную его детьми. Узнавал следы копыт коня, на котором сидел Баян.

Преодолевая препятствия перевала, долго шёл святой Жангырык. Когда же дошёл до высокого обрыва горного хребта, два склона которого, постепенно округляясь, превращались в глубокое ущелье, от увиденного ужаса он настолько лишился рассудка, что потерял силы и впал в бессознательное состояние.

Перед ним стоял его сын Шер, окаменевший весь, кроме головы.

Әулиенің сақал-шашы әп-сәтте аппақ құдай болып үлгерген. Ұлына қараған сайын тісі-тісіне тимейді.

О, тәңірі! Баласының басы қалтаңдап, шатынаған көзі не жерге, не көкке емес, айдалаға қарайды.

Жүзін өлімнің көлеңкесі торлаған.

Ұзақ өмірінде талай сұмдықты көрген әулие мына пәлекеттен жаман шошынады.

- Естимісіңдер, - депті Жаңғырық, әулие төбесін тоқпақтап, - естимісіңдер!..

Япыр-ау, тіл қатсаңдаршы!

Жапан дала, бедірейіп жатамысың осылай.

Асқар тау, сен неге мызғымайсың?

Ей, құдіретті жер мен көк, сілкін – үстінде мына менің қарғыс атқан ұлымнан өзге де арамзалар бар болса, аласта!.. Япырма-ау, селт етпей тұра беремісіңдер?!

Мынау сұмдықты көзіме көрсеткенше, ал жанымды. Мен өлейін.

Мен өлімнен ғана қорқатынмын. Енді мен одан қорықпаймын, жалғыз-ақ тасқа айналған Шерден қорқам.

О, жаратылыс, сен жаңылдың! Әділет қайда, ар-ұят қайдасың?!

Қартпен бірге дүние де егіледі.

Волосы на голове и борода святого вмиг стали седыми, как перья и пух лебедя.

О, Создатель! Голова сына болталась из стороны в сторону, сердитые глаза сметрели ни на землю, ни на небо, а куда-то в пустоту.

Облик его был опутан тенью смерти.

Святой, в жизни своей выдавший различное, в том числе и страшные вещи, впал в оцепенение от этого ужаса.

- Слышите, - вскричал Жангырык, постукивая свою святую голову, - слышите?!?

О, боже, отзовитесь!

Эй, дикая долина, так и будешь лежать-стелиться, уставившись?

Великая Гора, почему ты не сдвинешься с места?

Эй, мощь Земли и всеилие Неба, встряхнитесь, неужели на тебе и под тобой нет других поганцев, как мой проклятый сын, изгоните это проклятье! Что же вы, даже не шелохнётесь?

Чем показывать мне этот кошмар, лучше заберите мою душу. Пусть умру я.

Я боялся только смерти. Теперь же я не боюсь её, а страшусь только лишь превращённого в камень Шера.

О, природа, ты жестоко ошиблась! Где справедливость, где честь и совесть?!

Вместе со старцем и мир впал в уныние.

Аспанның түбі түсіп кеткендей қара нәсер шелектеп құйды.

Таудың аң-құсы түгел қолатты қоршай тым-тырыс мүлгіп тұрып алды.

Қалтаңдаған басқа таңырқап, әрі шошына қарайтын секілді.

Жаңғырық әулие мойнынан төмен қарай тасқа айналған ұлына қолын теріс жаяды:

- О, қарғыс тиген арамза, дүниенің зәре-құтын алмай түгелдей тас болып қат. Бәле-жалаңның бәрі өзіңмен кетсін.

Сенің маған сатқындығыңды еш уақытта ешкімнің басына бермесін.

Сен мәңгі-бақи опасыздықты еске салып, одан өзгені ескертіп тұратын жан шошырлық, жеркенішті белгі ретінде қал осылай, қарғыс атқан! – деп Жаңғырық әулие дүние кезіп кете барады.

Оның зарлаған даусы, айтқан мұң-наласын бір желден соң бір жел күннің шығысы мен батысына іліп әкетіп жатыпты.

Әулие сөзін қырда тобылғы, ойда құрақ қайталайды:

«Қарайтұғын бетім жоқ
дұшпаным мен досыма,
Қайтатұғын бетім жоқ
қосағым мен қосыма
Тілек тіле деп едің, тілегімді бергенің,
о жаратқан, осы ма?...»

С неба, словно выпало его днище, низвергся чёрный водопад.

Все горные звери и птицы вокруг впали в беззвучную дрему.

Кажется, пугливо смотрели даже суетливо любопытствующие.

Святой Жанғырық, для
«противоблагословения» вывернул ладони
наружу от себя:

- О, поражённый проклятьем поганец, не покушаясь на счастье и не порождая страх у остальных, превратись полностью в камень!

Пусть вся беда и клевета уйдут вместе с тобой.

Пусть никому и никогда не падёт на голову подобное предательство. Проклятый и окаянный, останься здесь вечным и страшным символом отвращения, напоминания о чудовищности измены! – проговорив и приговорив к безжалостному проклятью своего сына, он удалился.

Голос его горького рыдания, высказанных тоской слов, говорят, был унесён одним дуновением ветра, подхвачен другим, и донесён во все уголки Запада и Востока.

Слова святого повторяли горная таволга и озёрый тростник:

«Не смею я взглянуть в глаза ни другу, ни врагу,
Взглянуть в глаза своих детей
я тоже не смогу,
Моё желание обещал,
Создатель, ты исполнишь,
А дал лишь горе мне хлебать на моём веку».

Осыдан былай қарай адамдар үрім-бұтағынан әлдебір жат мінез көрсе, олардың есіне Шерлітасты салатын болған.

Осыдан былай қарай бұл биік Баянды асуы аталған.

Осыдан былай қарай ұлы асудан опасыздыққа қарсы бітіспес күрес жүрген.

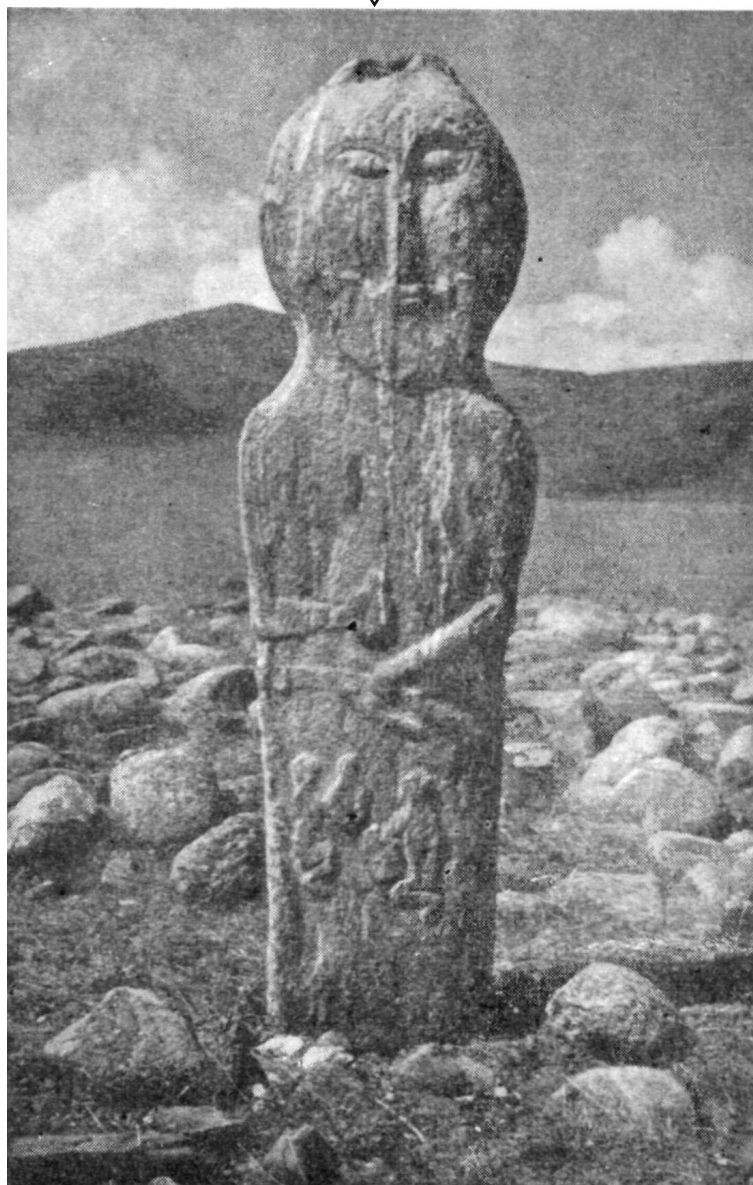
Осыдан былай қарай Күннің шығысы мен батысына сүрлеу түскен...

В дальнейшем люди, узрев у отпрысков проявления чуждой природы, напоминали им о Шер-камне.

В дальнейшем эта Великая Гора была названа перевалом Баянды.

В дальнейшем за Великий Перевал шла длительная война против предательства.

В дальнейшем между Западом и Востоком была проложена столбовая дорога...

КІТАПТИҢ АВТОРЫ ТУРАЛЫ.

ОБ АВТОРЕ КНИГИ

**ҚАРАШИН БЕКЕТ
МҰХАНАЛЫҰЛЫ**

ҚАРАШИН БЕКЕТ МҰХАНАЛЫҰЛЫ

Өмірәрекетінің елеулі кезеңдері

- 1953-1970 – Батыс Қазақстан облысында тұрды, бірнеше мектептерінде оқыды.
- 1970-1972 Қазақ политехникалық институтінің студенті, АДК жұмыскері.
- 1972- 1974 - Кеңес армиясының әскері.
- 1974-79 – КазМҰУ–нің философия-экономика факультетінің студенті.
- 1983 – 1986 – Қазақ ССР-ы Ғылымдары академиясының философия және құқық институтының аспирантурасында оқыған.
- 1979-1997 жылдары КСРО ІІМ-нің (кейіннен ҚР) Қарағанды жоғарғы милиция мектебінің философия кафедрасында дәріс берген.
- 1997-2003 – ғылыми-өндірістік «Мониторинг» ЖШС-нің директорың орынбасары.
- 1999-2007 – Ресей-Қазақстан гуманитарлық университетінің мұғалімі.
- 2002 г. – тарихи-әдеби мәдени «Алшы» қорының директоры.
- 2009 г. – Академик Зейнолла Кабдолов атындағы қорының директоры

КАРАШИН БЕКЕТ МУХАНАЛИЕВИЧ

Основные вехи жизнедеятельности:

- 1953-1970 – жил и учился в Уральской области и г. Уральск;
- 1970-1972 – студент Казахского политехнического института, рабочий АДК;
- 1972-1974 – служба в рядах Советской Армии;
- 1974-1979 – студент философско-экономического факультета КазГУ;
- 1983-1986 – аспирант института философии и права АН КазССР;
- 1979-1997 – старший преподаватель кафедры философии Карагандинской высшей школы МВД СССР, затем РК;
- 1997-2003 – зам директора научно-производственного ТОО «Мониторинг»;
- 1999-2007 – ст, преподаватель Российско-Казахстанского гуманитарного университета;
- С 2002 г. – директор ОО «Литературно-исторический культурный фонд «Алшы»;
- С 2009 г. – по сей день - директор фонда имени «Академика Зейноллы Кабдолова».

Білімі - философ:

- Қазақ Мемлекеттік Университеті, философия және экономика факультеті (1974-1979);
- Қазақ ССР-ы Ғылымдар Академиясының философия және құқық институты (аспирантура, 1983-1986);
- «Аль-Азхар» институтының деректі кино сценаристері курстары (Египет, Каир 2005)

Шығармашылық мамандықтары:

жазушы, ақын, тарихшы- түркітанушы, киносценарист, әдеби аудармашы, мәдениеттанушы, тіл маманы, этнограф, саяси-әлеуметтік процестердің талдаушысы.

Шығармашылық туралы жалпы мәліметтері

- 30-дан астам Халықаралық, Республикалық әдеби және кәсіби байқаулар мен сыйлықақылардың иегері, жеңімпазы, лауреаты.
- Философия, тарих, әдебиеттану, түркітану, поэтикалық, поэзиялық, прозалық, лингвистикалық және аудармалардың ондаған кітаптың авторы, серіктес авторы;
- Республикалық, халықаралық БАҚ-да жарияланған 770-ге жуық мақаланың авторы;
- деректі фильмдердің кеңесшісі, режиссері, сценаристі.
- Оның шығармалары Қытай, Ресей, АҚШ, Германия, Италия, Болгария, Иран, Түркия, Египет елдері басылымдарында орыс тілімен қатар әлемнің өзге де тілдерінде жарық көрген. Жазушылар Одақтары және әдеби клубтары туралы мәліметтер
- ҚР Жазушылар Одағының мүшесі
- Халықаралық Жазушылар Гильдиясының мүшесі
- «Жаңа замандас» Халықаралық жазушылар Одағының мүшесі
- Халықаралық «Ақындар бауырластығы» клубының Құрметті мүшесі
- Халықаралық «Барков клубының» мүшесі

Образование - философ:

- Казахский госуниверситет (философско-экономический факультет);
- Институт философии и права АН Каз ССР (очная аспирантура);
- Институт «Аль-Азхар» (курсы сценаристов документального кино, Египет, Каир, 2005)

Творческие профессии:

писатель, поэт, историк-тюрколог, литературный переводчик, культуролог, лингвист, этнограф, аналитик социально-политических процессов, киносценарист

Общие сведения о творчестве:

- Обладатель и лауреат 30-ти международных и республиканских премий и конкурсов;
- автор и соавтор нескольких десятков книг по истории, философии, литературоведению, прозе, поэтическим переводам и поэзии, лингвистике, тюркологии
- автор свыше 770-ти публикаций в республиканских и международных СМИ,
- режиссёр, сценарист и консультант документальных фильмов;
- произведения публиковались и издавались в России, Китае, США, Германии, Италии, Иране, Болгарии, Турции, Египте, как на русском языке, так и в переводах на другие языки мира
- Сведения о членстве в союзах писателей и литературных клубах
- Член Союза писателей Казахстана
- Член Международной Гильдии Писателей
- Член Международного Союза Писателей «Новый современник»
- Почётный член Международного клуба «Поэтическое братство»
- Член Международного «Барковского клуба»

Қызметі

Әдеби-мәдени тарихи «Алшы» қорының директоры,
Академик З. Қабдолов атындағы қордың директоры

Қоғамдық қызметі:

- ҚР Жазушылар Одағының Атыраудағы филиалының орыстілді бөлімнің, аударма секцияларының жетекшісі
- Тілдерді дамытуды бақылаудың Облыстық Кеңестің мүшесі
- Атырау облысы, қаласының әкімият жанындағы ономастикалық комиссияның мүшесі
- Халықаралық форумдар, симпозиумдар мен конференцияларға қатысуы:
- ҚР 1, 3, 5-ші Азаматтық Форумының қатысушысы,
- «Каспий мұнай және мәдениет» экспедициясының қатысушысы (Манғыстау, Атырау, Астрахан, 2004);
- Тегеран, Мазандаран, Гурган (Иран) Каир, Александрия, Луксор (Египет), Стамбул, Астрахань, Баку, Махачкалада өткен конференциялар мен форумдардың қатысушысы.

Үкіметтік тапсырмаларды орындауы:

- 80 жылдары Мәскеу қаласында өткен Олимпиада қоғамдық тәртіпті қадағалаушы
- Өзбекстан ССР (1989) Нагорлы-Карабах облысындағы үкіметтік тапсырмаларын орындау

Байланыс

Атырау қаласы, тел/факс 7(7122)505766,
Ұялы телефондар 77013750853, 8702 432 9244
E-mail: 1) alshy.fond@gmail.com
2) bkarashin@mail.ru

Место работы, должность

Директор ОО «Литературно-исторический культурный фонд Алшы», директор фонда им. академика Зейноллы Кабдолова

Общественная работа:

- Руководитель секции переводов и русскоязычного отделения Атырауского филиала СП РК;
- член областного Совета по развитию языков;
- член ономастических комиссий при акимате Атырауской области и города Атырау
- Участие в симпозиумах, конференциях, форумах, экспедициях:
- Делегат 1, 3 и 5-го Гражданского Форума РК;
- Участник экспедиции «Каспий: нефть и культура» (Манғыстау, Атырау, Астрахань;
- Участник культурно-информационного фестиваля прикаспийских стран в Тегеране, Мазандаране, Гургане (Иран), 2004;
- Участник конференций, форумов в Каире, Александрии, Луксоре (Египет), 2005-2006;
- Участник историко-культурологических форумов в Стамбуле, Москве, Астрахани, Махачкале, Баку.

Выполнение правительственных заданий:

- охрана общественного порядка на Олимпиаде-80 в г. Москве;
- выполнение правительственного задания в Нагорном Карабахе Азербайджанской ССР (1989)

Каналы связи:

г. Атырау, тел/факс 7(7122)505766,
сот. телефоны 77013750853, 8702 432 9244
E-mail: 1) alshy.fond@gmail.com
2) bkarashin@mail.ru

КҮРДЕЛІ АТАҚТАРЫ МЕН МАДАҚТАУЛАРЫ

НАГРАДЫ, ЗВАНИЯ, ПРЕМИИ, КОНКУРСЫ

Қазақстан жазушылар Одағының мүшесі	Член Союза писателей Казахстана Алматы, 2008
Халықаралық жазушылар Гильдиясының мүшесі	Член Международной Гильдии Писателей Sindelfingen, Германия
«Жаңа замандас» халықаралық жазушылар Одағының мүшесі	Член международного СП «Новый современник», Рязань, Россия, 2013
Халықаралық «Поэтическое Братство» клубының мүшесі	Почётный член международного Клуба «Поэтическое братство» Тула, Россия, 2010
Халықаралық «Барков клубының» Құрметті мүшесі	Член международного «Барковского клуба» С-Петербург, 2011
Махамбет атындағы премиясының иегері	Обладатель Премии имени Махамбета Казахстан, 2003
1-ші Республикалық ақын-аудармашылар байқауының жегімпазы	Победитель Первого конкурса поэтов-переводчиков Республики Казахстан Астана, 2009
Халықаралық «Поэтическое братство» байқауының лауреаты	Лауреат международного Конкурса «Поэтическое братство» Тула, 2010
Халықаралық «Лёгкое дыхание» байқауының лауреаты (Буниннің 140-жылдығына орай)	Лауреат междунар. конкурса им. Бунина «Лёгкое дыхание» Cutersloh, Германия, 10
Халықаралық экологиялық поэзия байқауының лауреаты	Лауреат международного конкурса экологической поэзии Москва, 2010
Халықаралық «Флорида Кон» байқауының номинанты	Номинант международного конкурса «ФлоридаКон» Флорида, США, 2011
Халықаралық "ЗлатенКан» байқауының номинанты	Номинант международного конкурса «Златен Кан» София, Болгария, 2011
Халықаралық «Белая скрижаль» байқауының лауреаты	Лауреат международной премии «Белая скрижаль»
«Халық қалаулысы» («Народный герой») ұлттық атағының иегері	Обладатель Национального звания «Народный герой»
Халықаралық «Литературная Вена» байқауының номинанты	Номинант международного конкурса «Литературная Вена»
Халықаралық «Акторна» байқауының номинанты	Номинант международного конкурса «Акторна»

Халықаралық «Белая скрижаль» байқауының лауреаты

Лауреат международного конкурса «Белая скрижаль» Москва, 2012

Халықаралық «Слово миру» байқауының жүлдегері

Лауреат международного конкурса «Слово миру» Рим, Италия, 2012

Халықаралық В.Каверин атындағы премиясының лауреаты

Лауреат международной премии им. В.Каверина Псков, Россия, 2012

В.Каверин атындағы медалінің иегері «Бірлігіміз жарасқан!» ұлттық Премиясының жеңімпазы

Обладатель медали имени В.Каверина Псков, Россия, 2012

Республикалық «Азаматтық қоғамның ардагері» атағының иегері

Обладатель Республиканской Премии «Мы – одна команда» Алматы, 2011

«Қазақстандағы Азаматтық қоғамның дамуына қосқан үлесі үшін» атты республикалық байқауының жеңімпазы

Обладатель Звания «Ветеран гражданского общества» Астана, 2012

ҚР Мәдениет министрлігінің құрмет грамотасы

Победитель республиканского конкурса общественных деятелей Астана, 2012

ҚР мәдениет министрлігінің Құрмет Грамотасы

Обладатель Грамоты министерства культуры и информации Астана, 2009
Обладатель Грамоты министерства культуры Астана, 2011

«Проза» номинациясы бойынша Халықаралық «Русский стиль» байқауының дипломанты

Дипломант конкурса «Русский стиль» (номинация «Проза») Германия, 2013

«Публицистика, эссеистика» номинациясы бойынша Халықаралық «Русский стиль» байқауының «Автор – стильное перо!» атағының иегері

Обладатель звания «Автор – стильное перо!» конкурса «Русский стиль» по номинации «Публицистика, эссеистика» Германия, 2013

«Индер ауданының құрметті азаматы» Халықаралық академик З.Қабдоловтың атағының иегері

«Почётный гражданин Индерского р-на» Атырау обл, Индер
Обладатель международной награды им. академика З.Кабдолова Атырау, 2013

Академик З. Қабдолов атындағы медалінің иегері

Обладатель медали им. Академика З. Кабдолова Атырау, 2013

БИБЛИОГРАФИЯ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Б. КАРАШИНА

Шет елдерде шыққан шығармалары. Произведения, вышедшие за рубежом

1. King Arthur's Round Table (США, 2012, на английском языке)
2. Бейбарс: эпоха и личность (электронная книга Mr.Book, Шанхай, 2010, на кит. языке)
3. «Осень» (книга в «Антологии русской народной поэзии XXI века», Тула, 2011, т.2)
4. Тель и Ник (София, Болгария, «Златен Кан», 2011, на болгарском языке)
5. Мамлюкские султаны (Каир, издат-во Каирского университета, 2006, на арабском)
6. Колесо седой старины (Стамбул, «Basım», 2010, на турецком языке)
7. Каспий: эгология и экология (Мазандаран, МГУ, 2004, на языке фарси)
8. Моя госпожа, моя богиня (Германия, Gutersloh, 2010, на русском и немецком)
9. Дядины забавы (США, «Флорида Кон», 2011)
10. Прикаспийский путь влияния Древ. Тюркии на мировую культуру (Махачкала, 1999)
11. Злато зарытого клада (книга переводов, «Художественная литература, Москва, 2011)
12. Слово миру (сборник рассказов на итальянском языке, Италия, Рим V.V.S.-Unione Universale di Solidarieta, 2013)
13. Сборник «Стихи и поэмы» («Золотое перо Руси», Москва, 2011)
14. Сборник стихов «Восточный календарь» («Новый Карфаген», Москва, 2010)
15. Стихи и поэмы («Порт Вдохновение», Москва, 2011)
16. Сборник стихов «Молодость наша» («Портал Духовных концепций», Тула, 2011)
17. Философские сентенции («Золотая строфа», Москва, 2011)
18. Сборник переводов стихов Махамбета (на сайте «Золотое перо Руси», Москва, 2011)
19. Последний мой сон (сборник, журнал «Лампа и дымоход», С-Петербург, 2011)
20. Сборник эротических стихов (Сайт «Барковский клуб», С-Петербург, 2011)
21. Сборник переводов Махамбета (Сайт «Музыка перевода», Москва, 2011)
22. Амстердамские зарницы (forum.fonarevka.ru/showthread.php?t=6622, 2011)
23. Сборник стихов «Розалия из розария» (<http://knigo.info/index/>), 2012
24. К тайнам короля Артура (на многочисленных сайтах мира)
25. Свыше двухста произведений опубликовано на сайте «Что хочет автор», 2011-2013)

Қазақстанда шыққан шағармалары. Произведения, изданные в Казахстане

Жеке авторлығы. Индивидуальное авторство

26. «Бейбарс: эпоха и личность» (историческая проза, Алматы, «Өлке», 2001);
27. «Бейбарс: эпоха и личность» 2-ое издание – Ақтөбе, А-Полиграфия, 2003);
28. «Махамбет. Жыр-жебе. Стихострелы» (Алматы, «Дайк-Пресс», 2002);
29. «Запоздалые стихи» (Актобе, «А-Полиграфия, 2004);
30. «Рыцарская поэзия казахских жырау» (Алматы, «Өлке», 2005);
31. «Почтение Земли – поклон Человеку» (Алматы, «Интерлигал», 2006);
32. «Махамбет» (Алматы, «Жібек жолы», 2006);
33. «Звуки лука и лиры мира» (сборник стихов, Алматы, «Интерлигал», 2010);
34. «Розалия из розария» (Алматы, «Lightening», 2013);
35. «Менің Махамбетім. Мой Махамбет» Атырау, типография АГУ, 2103;
36. Дороги и думы (Атырау, изд-во Ағатай, 2013);
37. «Было. Есть. Будет» (Атырау, типография «Ақжайық», 2013)
38. «Махамбеттің жыр-жебесі. Стихострелы Махамбета» (Атырау, 2014)
39. «Қазақ жырауларының ер-серілік поэзиясы. Рыцарская поэзия казахских жырау» (Атырау, 2015, электронная книга, см. сайт: www.kabdolov.kz).

Авторлық бірігуі арқылы шыққан кітаптар. Соавторство

40. «Менің Қазақстаным» (Карашин, Хакимов М., Исабеков М. Алматы, «Lightening»);
41. «Заложники большой нефти» (Алматы, «Компания Lightening», 2005);
42. «Әулет әуезі» (қазақ тілінде жанұялық поэзиялық жинақ, М. Карашин, Б.М.Карашин, А.Б. Карашин - поэтический сборник отца, сына и внука, Атырау, «Ағатай», 2008);
43. «Вокруг нефти Каспия» (Алматы, «Орхон», 2009).
44. «Айналайын Атырау» (электронный сборник малой прозы Атырауских писателей)
45. «Сөз сұлтаны. Султан слова» (Алматы, изд-во Арыс, 2013)
46. «Көне дүниенің доңғалағы. Колесо седой старины» (Бекет Карашин, Аждар Улдуз, Атырау, 2015, электронная книга на 2-х языках, см. сайт: www.kabdolov.kz)

Көптомды еңбектер, жинақтарда. Авторство в многотомниках и сборниках

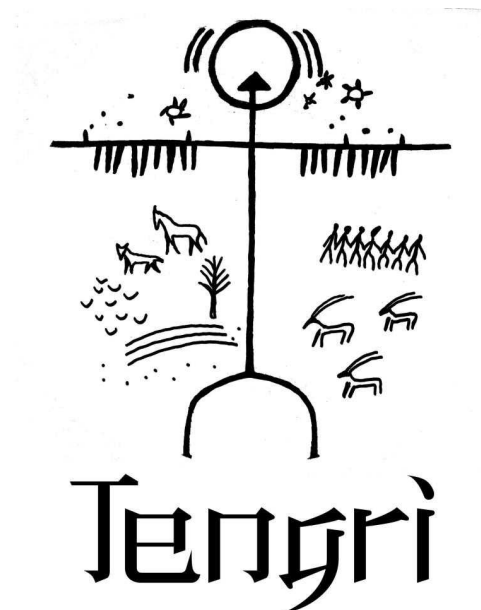
47. «Махамбет кітапханасы» («Өлке», 2004, 20 томное издание, том 1);
48. «Султан Бейбарыс», Алматы, «Арыс», 2004;
49. «Язык казахской поэзии – сердцевина духовной сплоченности народа» (Ал-ты, 2011);
50. «Экология и литература», сборник НТК «Экологические проблемы оздоровления природной среды Атырауской области (1997);
51. «Поелику Пушкин ездил по Яику» (в сборнике «Пушкин и Абай в контексте этнокультурных связей России и Казахстана» (Атырау, 2008);
52. «Қарой анталогиясы» (Атырау, 2003);
53. «Махамбетке тағзым» (Атырау, 2003);
54. «Махамбет. Немеркнущий дух мужества и свободы» (Алматы, 2003, т.2-ой)

Аударма бойынша жұмыстары. Авторство книг и работ по переводам

55. «Махамбет елі» (Алматы, «Олке», 2003, книга-альбом переводов стихов Махамбета);
56. «Отверженный мир» (книга переводов с казахского на русский рассказов и повестей Р. Отарбаева, Алматы, «Сөз-Слово, 2006);
57. Злато зарытого клада (книга переводов, «Художественная литература, Москва, 2011)
58. «Қазақ халықының мақал-мәтелдері». Пословицы и поговорки казахского народа» (переводы частично опубликованы в периодике, на сайте: www.kabdolov.kz);
59. «Султан Бейбарс», «Бескаска Берш», «Байтерек», «Новелла о наркоманах» и т.д. (переводы с казахского пьес, театральных и киносценариев Р. Отарбаева);
60. Өлеңмен жазылған шығармалардың аудармалары. Переводы стихотворных произведений основоположников казахской поэзии и современных казахских поэтов (в различных сборниках и изданиях);
61. Работа многолетнего руководителя и главного редактора серии переводов материалов, документов и сборников по ЕІТІ с русского и английского на государственный язык.

Общее количество публикаций Карашина в СМИ – свыше 770-ти

«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
жобасының электрондық кітапханасы
БЕКЕТ ҚАРАШИН
АНРАХАЙДЫҢ АҢЫЗЫ
(қазақ және орыс тілінде жазылған халық аңызы)

Редакциялық коллегия: М.М. Өуезов, Б. Қарашин. Бас редактор – Бекет Карашин. Суретші – Мария Кель. Дизайн және беттеу - Аждаз Жұлдыз
Академик З.Қабдолов атындағы қор "Қазақша сайра" жобасының шеңберінде ТШО компаниясының қолдауымен шығарған.

Коммерциялық өткізімге арналмаған. Кітап авторлық құқық нысаны болып табылады және ҚР-ның заңнамасымен қорғалады. Кітапты және материалдарды автордың келісімінсіз пайдаланудың кез-келген түріне тыйым салынады.

Из электронной библиотеки проекта
«Қ@З@ҚШ@ С@ЙР@!»
БЕКЕТ КАРАШИН
АНРАХАЙСКАЯ ЛЕГЕНДА
(народное сказание на казахском и русском языках)

Ред.коллегия: М.М.Ауэзов, Б.М.Карашин, гл.редактор: Б.М.Карашин. Художник:М.Кель.
Дизайн и верстка: А.Улдуз.
Издана Фондом Академика Кабдолова при поддержке компании ТШО в рамках проекта "Казакша сайра" Не для коммерческой реализации.

Книга является объектом авторского права, и охраняется законодательством РК. Любое использование книги и материалов без согласия авторов запрещено.

АТЫРАУ 2015